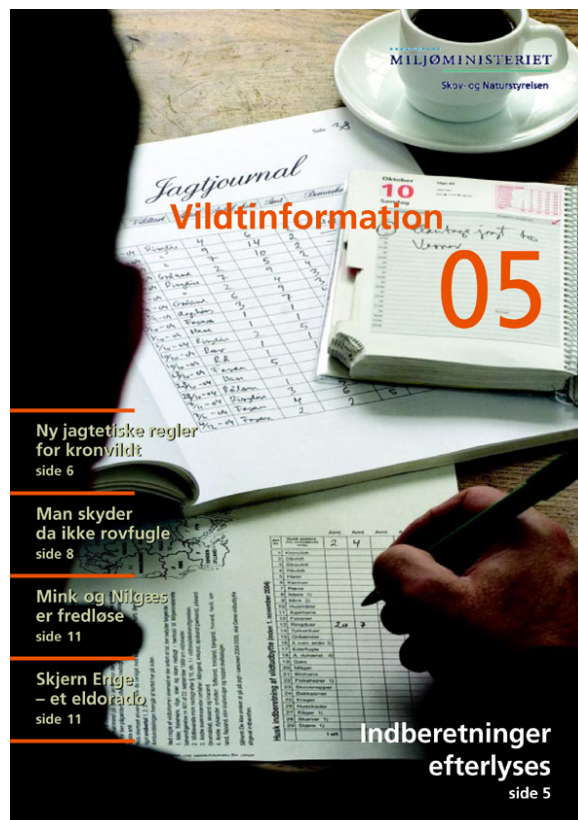

Afrapportering til Vildtforvaltningsrådet
fra arbejdsgruppen om
Optimering af jægernes indberetning af vildtudbytte

Maj 2005

Anni B. Rytter
IBM Danmark

Niels Kanstrup
Danmarks Jægerforbund

Tommy Asferg
Danmarks Miljøundersøgelser
Afdeling for Vildtbiologi og
Biodiversitet

Søren Eis
Skov- og Naturstyrelsen
Silkeborg Statsskovdistrikt

Jarl Krausing
Skov- og Naturstyrelsen
Friluft- og Vildtforvaltningskontoret

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING.....	3
1.1 Den internationale kontekst	3
1.2 Det juridiske grundlag	4
1.3 Historik	5
1.4 Vildtudbyttestatistikens kalender cyklus	5
2.0 STRATEGISK RAMME FOR VILDTUDBYTTEINDBERETNINGEN	7
2.1 Hvilken biologisk værdi har indberetning af vildtudbytte?	8
2.2 Forvaltningen af det danske vildt: Et samarbejde mellem aktører	9
2.3 Elektroniske muligheder / udfordringer.....	10
2.4 Den geografiske udfordring.....	11
3. MULIGE TILTAG FOR OPTIMERING AF JÆGERNES INDBERETNING AF VILDTUDBYTTE.....	12
3.1 Stikprøvebaseret indberetning	12
3.2 Jagttegn betinget af indberetning	13
3.3 Pålæg strafafgift på næste års jagttegn	14
3.4 Politianmelde jægere som ikke indberetter rettidigt.....	14
3.5 Pålæg administrationsgebyr ved opkrævning af efterfølgende års jagttegn.	15
3.6 Betale porto for indsendelse af vildtudbytteskemaer.....	16
3.7 Udsende rykker til jægere efter udløb af frist	16
3.8 Ryk frist for indberetning af vildtudbytte fra 1. november til 1. maj	16
3.9 Udvikle web-baseret jagtjournal for den enkelte jæger.....	17
3.10 Udvikle system for indberetning af vildtudbytte ved brug af telefon	17
3.11 Optimere brugervenlighed på jagttegnssystemets hjemmeside	17
3.12 Optimere driftssikkerhed på jagttegnssystemets hjemmeside	18
4. ARBEJDSGRUPPENS PRIORITEREDE ANBEFALING	18
5. KONKLUSION	19

1. Indledning

De danske jægers procentvise indberetning af vildtudbytte befinder sig på et historisk utilfredsstillende lavt niveau. Fra i perioden 1956 – 1999 at have befundet sig på et niveau omkring 80-90%, er jægerens vildtudbytteindberetning i de seneste år faldet til 58,4 % for 2002/2003.

Udover at den enkelte jæger er forpligtet til at indberette vildtudbytte i medfør af jagt- og vildtforvaltningslovens § 43, så giver den manglende indberetning anledning til tiltagende usikkerhed for så vidt angår afskydningen (jagtlig dødelighed) generelt og i relation til lokalbestande og mindre udbredte artspopulationer i særdeleshed. Den aftagende indberetning kan endvidere være udtryk for et dalende engagement blandt jægere i opretholdelsen af en kollektiv baseret vildtovervågning, men også udtryk for en aftagende kontakt mellem myndighed og jægerstand. Denne udvikling er i så fald ikke alene alarmerende, men også uholdbar, hvilket skal ses i lyset af lovens formålsbestemmelse om at sikre arts- og individrige vildtbestande og skabe grundlaget for en bæredygtig forvaltning. Ændring i indberetningsmetodik er formentlig en medvirkende årsag til den lave indberetningsprocent.

På Vildtforvaltningsrådets møde den 5. december 2003 blev det besluttet, at nedsætte en arbejdsgruppe, som med baggrund i den stadigt faldende indberetningsprocent skulle undersøge muligheder for at realisere en højere indberetningsprocent. Idet der i øvrigt henvises til kommissoriet for arbejdsgruppen, skal her anføres, at arbejdsgruppen blev bedt om at:

- (i) vurdere fordele og ulemper i tidligere og nuværende indberetningssystemer, og overveje eventuelt andre og nye tiltag som baggrund for sine anbefalinger
- (ii) fremlægge for Vildtforvaltningsrådet konkrete forslag til ændringer i indberetningssystemet, der kan bidrage til en væsentligt højere indberetningsprocent, samt endeligt
- (iii) at fremkommer med en tidsplan for ændringernes gennemførelse.

Arbejdsgruppen sammensattes af repræsentanter fra Danmarks Jægerforbund (Niels Kanstrup), DMU (Tommy Asferg), IBM Danmark (Anni B. Rytter) og Skov- og Naturstyrelsen (Søren Eis og Jarl Krausing).

Gruppen har mødtes tre gange. Skov- og Naturstyrelsen har varetaget sekretariatsfunktionen.

1.1 Den internationale kontekst

EU's fuglebeskyttelsesdirektiv (EF/79/409) fra 1979 udgør den fælles ramme for Unionens indsats for at bevare de naturligt forekommende vilde fugle indenfor dens grænser. Direktivet anerkender jagt som en fuldt legitim aktivitet (artikel VII) og indeholder således en liste over de europæiske jagtbare fuglearter (Annex II). Kommissionen har endvidere i 2003 udgivet en vejledning i bæredygtig jagt, som nærmere beskriver forholdene omkring jagt i relation til fuglebeskyttelsesdirektivet. EU's habitatdirektiv tilvejebringer endvidere det bredere grundlag for bevarelsen af Europas vilde dyr og planter, og herunder naturligvis også pattedyrene og dermed de jagtbare pattedyr. Også dette direktiv anerkender jagt som en legitim udnyttelse af vilde dyrebestande, men fastsætter i Annex IV en liste over arter, der kræver streng beskyttelse.

Der stilles ikke i disse direktiver specifikt krav om etablering af en vildtudbyttestatistik, men eftersom medlemsstaterne er forpligtet til at sikre en bæredygtig udnyttelse af vildtet i forbindelse med jagten, er kommissionen gået aktivt ind i arbejdet med, for det første at søge afdækket, hvilken statistikindsamling som finder sted i medlemsstaterne, samt at søge etableret en fælles-europæisk standard for vurdering af vildtudbyttet. Ved Kommissionens foranledning er der således i løbet af 2003 gennemført en spørgeskemaundersøgelse i medlemsstaterne om vildtudbyttestatistikens tilblivelse i de enkelte lande, samt i marts 2005 afholdt en teknisk Workshop ” *Towards a Common Monitoring Scheme of Hunting Bag in the European Union*”, som bl.a. havde til formål at vurdere muligheder for en fælles-EU model for vildtudbytteindberetning.

Disse aktiviteter har klart påvist, at den danske vildtudbyttestatistik er noget af et særkende i Europa. Kun ét land (Litauen) havde et vildtudbytteindberetning af ældre dato, og vurderingsgrundlaget i Danmark er med sine (historisk set) 60-80% vildtudbytteindberetning ganske enestående. Så vidt vides opnår kun Norge en

større indberetningsprocent (92). England har ikke en systematisk vildtudbytteindberetning på plads (ej heller et jagt-licens system) og de føderale stater (Tyskland og Østrig) samt Frankrig har strukturelle problemer foranlediget af landenes decentrale og autonome forvaltning på jagtområdet. Frankrig er for indeværende ved at udvikle en national vildtudbyttestatistik, som påtænkes baseret på månedlige telefoninterviews med ca. 2.500 jægere udvalgt efter en lang række kriterier.

Ved ovennævnte workshop blev Danmark kritiseret for i vildtudbytteskemaet at gruppere dyk- og svømmeænder samt gæs i vildtudbyttestatistikken. Fra Dansk side henvistes til de parallelle danske vingeundersøgelser, samt andre opfølgende undersøgelser ved Danmarks Miljøundersøgelser.

Som allerede anført ovenfor er der endnu ikke specifik forpligtelse for indberetning af jagtudbytte i relation til fuglebeskyttelses- og habitatdirektiverne, hvorfor Danmark i en overskuelig fremtid forventes at kunne opfylde enhver international forpligtelse herom. Det er dog ikke dermed givet, at der ikke kan opstå en situation indenfor de nærmeste år, hvor Danmark på linie med andre EU medlemsstater kunne afkræves en afrapportering på variable, som ikke indgår i den danske vildtudbyttestatistik.

Som et eksempel kan nævnes, at den i afsnit 1.1. nævnte workshop tydeliggjorde et stort ønske fra bl.a. den cypriotiske og græske jagtmyndighed om, at forpligte EU medlemsstater til at indberette jægeres ”præferencer” for på den måde at kunne forklare udsving i den artsspecifikke udbyttestatistik. Kun et vedholdende pres fra bl.a. dansk side bevirkede, at denne anbefaling ikke indgik i mødets konklusioner.

Det er derfor nødvendigt, at Danmark deltager aktivt i den internationale debat om vildtudbytteindberetningen og bl.a. sikrer, at et eventuelt fælles-EU indberetningssystem ikke påfører Danmark en række forpligtigelser som ikke bidrager, men snarere måske svækker en strengt målrettet og relevant dataindsamling.

1.2 Det juridiske grundlag

Indberetning af vildtudbyttet er lovpligtig, jf. jagt- og vildtforvaltningslovens § 43. En sådan forpligtigelse har eksisteret uafbrudt siden 1941, hvor ordningen indførtes m.h.p. at vurdere den samfundsmæssige værdi af det nedlagte vildt.

I medfør af jagt- og vildtforvaltningslovens § 54, stk.1, kan manglende indberetning straffes med bøde. Det forudsætter, at den ansvarlige jagtmyndighed (Skov- og Naturstyrelsen) foretager politianmeldelse. Denne mulighed er aldrig taget i anvendelse, hvilket bl.a. skyldes det forvaltningsmæssige problem, som erfaringsmæssigt opstår i relation til de flere hundrede skemaer som enten fremsendes i ufuldstændig eller ulæsbar stand. Politianmeldelse skal også ses i lyset af det til alle tider ret høje antal jægere som ikke indberetter, og det dermed følgende høje antal politisager som i givet fald skulle anmeldes og gennemføres årligt. Selv ved en indberetningsprocent på 80 ville der være tale om ca. 32.000 politianmeldelser og følgende bødeudstedelser m.m.

Der er ikke hjemmel i loven til at udstede administrative bødekrav. Der er heller ikke i den eksisterende lov hjemmel til at nægte personer jagttegn på grund af manglende indberetning af vildtudbyttet, ligesom der ikke er hjemmel til at pålægge jægere en ekstra afgift for manglende indberetning.

Der er til gengæld med jagt- og vildtforvaltningslovens §53 mulighed for at opkræve et gebyr i forbindelse med fremsendelse af rykkerskrivelser. Gebyret må alene dække den forvaltningsmæssige omkostning ved forsen indberetning. Et ekstra gebyr på kr. 25,- for sent indberettende jægere har tidligere være anvendt i perioden 1985 til den 1/4 1994, hvor der blev indført ny jagtlov. Blandt andet de store administrative omkostninger ved ordningen havde en del af skylden for gebyrets bortfald.

Det kan således konkluderes, at det på den ene side kæver en lovændring at betinge jagttegn med rettidig indberetning af vildtudbyttet for det foregående jagtår, eller at pålægge ikke-indberettende jægere en ekstra afgift, og på den anden side, at ikke alle muligheder indenfor den eksisterende lovs rammer er i fuld anvendelse i dag.

1.3 Historik

Procedurerne for indsamling af vildtudbyttestatistikken har ændret sig flere gange siden 1941, hvor indberetningssystemet etableredes, jf. beskrivelse i Faglig Rapport fra DMU (Tommy Asferg), nr. 473, ”*Korrektion for manglende indberetninger til vildtudbyttestatistikken*”, hvortil henvises for en nærmere redegørelse af systemets udvikling. Heri kan det blandt andet udledes, at der er en klar sammenhæng mellem ændringer i indberetningsprocedurer og udvikling i antallet af indberettende jægere: Jo færre postgange mellem myndighed og jægere ved indberetning af vildtudbytte, fornyelse af jagttegn og betaling af jagttegn, desto højere indberetningsniveau. Det er således tidligere blevet tilstræbt, at indberetning og betaling gennemførtes via én myndighedskontakt, hvilket var gældende i perioden 1985 – 1999.

Ved revision af jagttegnsbekendtgørelsen i 1999 ændredes denne praksis, således at betaling af jagttegn og indberetning af vildtudbytte blev adskilt i to processer. Der var rent fysisk problemer med at tilpasse vildtudbytteskemaet (pladsmangel) til girokortets bagside, og det var et problem, at mange jægere overså eller glemte at udfylde vildtudbytteskemaet på indbetalingskortets bagside. Endeligt var det problematisk, at vildtudbytteskemaet ikke automatisk blev medsendt ved betaling via elektronisk pengeoverførsel via bank eller hjemme-PC. Afslutningsvist skal også nævnes, at den lange indberetningsfrist (1. november) i sig selv antageligt har resulteret i, at mange jægere glemte at indberette vildtudbytte.

Ved den gennemgribende modernisering af jagttegnssystemet i 2001 åbnedes endvidere op for indberetning af vildtudbytte via internettet, hvorved indberetning blev gjort helt uafhængig af øvrige processer. På den positive side har dette medført, at stadigt flere indberettende jægere anvender internettet til indberetning, hvorved portoomkostningen bortfalder for den indberettende jæger. På nuværende tidspunkt indberetter ca. 25% af jægerne via internettet. På den negative side har bl.a. ovennævnte faktorer øjensynligt bevirket et stadigt faldende antal indberettende jægere. Det har her været medvirkende, at den internetbaserede indberetning i det første år var behæftet med tekniske problemer, hvilket kan have fået jægere til enten at afstå fra indberetning eller eventuelt tro, at de havde indberettet.

Efter jagtlovsrevisionen i 1994 er endvidere det gebyr, som ikke-indberettende jægere blev pålagt, bortfaldet. Baggrunden herfor synes at være de ikke uvæsentlige administrative omkostninger, der var forbundet med gebyropkrævningen.

Det var i forbindelse med revisionen i 2001 endvidere hensigten, at tilbageholde udstedelse af års-jagttegnet indtil vildtudbytteindberetning var modtaget, men denne intention kunne ikke udmøntes, netop med baggrund i den manglende lovhjælp.

1.4 Vildtudbyttestatistikens kalender-cyklus

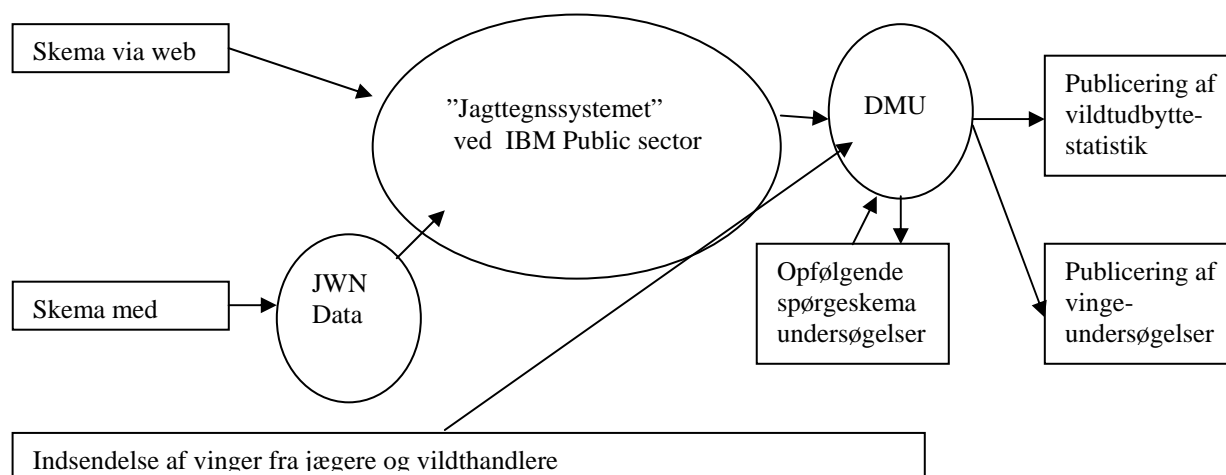
I medfør af jagttegnsbekendtgørelsens §24 er sidste frist for indberetning af vildtudbytte den 1. november hvert år. På denne dato indberettes vildtudbyttet fra den foregående jagtsæson, dvs. ikke den igangværende sæson. F.eks. skal der den 1. november 2005 indberettes vildtudbytte fra jagtåret 2004/05 (1. april 2004 – 31. marts 2005). Fra jagtsæsonens afslutning i februar måned er der således en frist på 9 måneder for jægeren til at indberette vildtudbytte.

Processen for indberetningen er illustreret nedenfor i figur 1 på side 6.

De fremsendte skemaer og de via internettet indberettede data samles hos JWN Data, som manuelt indtaster de fremsendte skemaer i en database. Det var oprindeligt tanken, at aflæsningen kunne gennemføres ved maskinel optisk læsning, men meget store fejlmarginer nødvendiggjorde manuel indtastning.

Skemaer med mangelfulde/ulæsbare oplysninger samt skemaer hvor porto er manglende eller utilstrækkelig fremsendes til DMU / Afdeling for Vildtbiologi og Biodiversitet. Dette materiale er til dags dato ikke blevet indarbejdet i vildtudbyttestatistikken, idet en nærmere afklaring skal finde sted i forhold til Post Danmark f.s.v. angår de indberetninger som ikke har haft tilstrækkelig porto

Med baggrund i DMU's parallelle vingeundersøgelser kontrolleres og kvalificeres vildtudbytteindberetningen yderligere på f.eks. køn og alder på fuglevildt.

Vildtudbytteindberetningen indgår i den bredere forvaltning af jagttegnssystemet, herunder i de til systemet knyttede procedurer og tidsfrister. Jagttegnssystemet er i sin helhed særdeles komplekst og indebærer bl.a. årlig kommunikation med omkring 200.000 jagttegnsberettigede, yderligere målrettet kommunikation med 160.000 jagttegnslødere, 6.000 jagtprøveaspiranter, 3.000 udenlandske jægere, 800 buejægere og 700 våbenkursuslærere. Systemet opererer på baggrund af et tæt teknisk samarbejde og løbende dataudveksling mellem Skov- og Naturstyrelsen, Friluftss- og Vildtforvaltningskontoret, alle statsskovdistrikterne, Politiets KRIM-register, CPR-registret, Miljøministeriets Center for Koncernforvaltning, DMU, Dansk Jagtforsikring A/S, IBM Public sector, JWN Data, Den Danske Bank, Post Danmark A/S, Bikuben og Danmarks Jægerforbund.

Systemets kompleksitet og størrelse afstedkommer ganske store ugentlige og månedlige "kørsler" på systemet i forbindelse med opdatering af jægerregistret i forhold til KRIM og CPR oplysninger, samt i forbindelse med udsendelse af forskelligt materiale, herunder Vildtinformation, jagttegn, og indbetaling af afgifter og forskellige gebyrer.

Systemet opererer derfor gennem en meget stram kalender året igennem, hvor hver eneste uge indeholder en række postgange og "kørsler", således som defineret af jagtsæsoner, prøveperioder og betalings-, tilmeldings-, og indberetningsfrister. Disse forhold betinger, at der antages en meget konservativ tilgang ved ændringer på systemet, da muligheden for fleksibilitet er temmelig begrænset og da det kan være en udfordring at opretholde overblikket over konsekvenserne af eventuelle ændringer på systemet.

For så vidt angår vildtudbytteindberetningen, udsendes vildtudbytteskemaet til alle 200.000 aktive jægere i jægerregistret i starten af marts måned sammen med girokortet ved opkrævning af afgift for et nyt jagttegn. Jægere gøres i den forbindelse opmærksom på indberetningsforpligtigelsen, ligesom også de seneste års udgaver af Vildtinformation har oplyst om denne forpligtigelse.

Fra 2004 er udsendt en erindringskrivelse i november måned til de jægere som ikke har indberettet vildtudbyttet inden den 1. november.

Der udsendes ikke en kvittering til de jægere, som har indberettet deres jagtudbytte korrekt og rettidigt.

Der udsendes endvidere ikke i dag en rykkerskrivelse til jægere som ikke har indberettet rettidigt.

Fra og med i år (2005) fremsendes indberetningsskemaer til også de udenlandske jægere som har løst jagttegn i den forgående jagtsæson, hvorved endnu ca. 3.000 jagttegnslødere gives mulighed for at indberette vildt.

Cyklus for indløsning af et jagttegn for jagtår 05/06 (1. april 2005 – 31. marts 2006) er på den baggrund som beskrevet i det følgende:

04/02-05 Alle jægere tjekkes i Politiets Kriminalregister. (Herefter løbende tjek af nye jægere, samt ugentligt check af jægere med ændret status i Kriminalregistret).

09/02-05 Indbetalingskort til jagttegn printes. (Herefter løbende udsendelse til nye jægere).

Til følgeskrivelsen til indbetalingskortet er vildtudbytteskemaet for jagtår 04/05 (1. april 2004 – 31. marts 2005) vedhæftet.

Indbetalingskortene og vildtudbytteskemaet kuverteres sammen med Jagttabellen, Schweisshunderegister og Vildtinformation.

Specielt for jagtåret 2005/06 er også PBS tilmeldingsblanket sendt med denne forsendelse, idet der fra og med dette år er udviklet mulighed for indbetaling via PBS.

01/03-05 Indbetalingskort til jagttegn udsendes.

Fra 15/03-05 Udsendelse af jagttegn sker kort tid efter betaling af jagttegn er registreret.

31/10-05 Seneste dato for indberetning af vildtudbytte for jagtår 04/05.

31/10-06 Seneste dato for indberetning af vildtudbytte for jagtår 05/06.

Af ovennævnte fremgår det, at fra jægeren evt. har modtaget sit jagttegn i april måned, går der ca. 1 1/2 år før hans vildtudbytte (eller intet bytte) skal være indberettet.

2.0 Strategisk ramme for vildtudbytteindberetningen

Vildtudbytteindberetning er i sagens natur et dynamisk instrument, hvor der løbende skal tages højde for variationer i sammensætninger af arter og udvikling i jægerskaren, varierende overvågnings- og forskningsbehov, samt udvikling i elektroniske værktøjer og det formelle lovgrundlag (forpligtigelser).

Det er således også naturligt i forbindelse med dette arbejde at fremkomme med helt grundlæggende spørgsmål i relation til vildtudbytteindberetningens form og formål. Arbejdsgruppen har med andre ord søgt at vurdere, om vildtudbyttestatistikken opfylder nuværende og forventeligt kommende behov, og om de forhåndværende muligheder for en løbende elektronisk modernisering og kvalificering af indberetningssystemet udnyttes tilstrækkeligt.

Fire vejledende spørgsmål har bistået arbejdsgruppen i disse overvejelser, men er ikke søgt besvaret eksplicit med henblik på præsentation i denne rapport. Disse er følgende:

- Ændrer vildtudbytteindberetningen værdi i de kommende år som grundlag for en biologisk overvågningsmetode, og / eller som middel til at opretholde ”dialog” med jægere, samt fastholde jægers direkte engagement i vildtforvaltningen?
- Kan eller bør vildtudbytteindberetningen over tid erstattes af anden dataindsamlingsmetode og metode til vurdering af jagtryk?

- Bør vildtudbytteindberetningen suppleres / parres med anden informationsindhentning, i.e. skudsstatistik, artsovervågning m.m. også ved en forventet overgang til fuldkommen elektronisk indberetning?
- Hvilken betydning får Strukturkommissionens arbejde for vildtudbyttestatistikken?

Arbejdsgruppen har defineret følgende overordnede målsætning for indberetning af vildtudbytte:

Ved deres korrekte indberetning af vildtudbytte, således som muliggjort gennem et effektivt og brugervenligt indberetningssystem, tilvejebringer jægerne et statistisk grundlag, som gør det muligt sammen med andre monitorerings- og vurderingsmetoder at fastsætte de jagtbare arters populationsstørrelser og udvikling, samt i overensstemmelse med såvel nationale som internationale forpligtigelser at give grundlag for sikring af en bæredygtig jagtlig udnyttelse af disse arter på såvel et nationalt som et lokalt niveau.

Herved tilkendegives, at vildtudbytteindberetningen overordnet set bør ansues ud fra to vinkler. For det første ud fra den biologiske værdi, som de data, der genereres af indberetningssystemet, repræsenterer i forhold til vurdering af udbytte og bestande, og for det andet ud fra den værdi, som indberetningen har som et udtryk for de danske jægers medansvar i forvaltningen af den danske vildtbestand.

På den baggrund er følgende kriterier for den fremtidige indberetning af vildtudbytte defineret:

Den danske indberetning af vildtudbyttestatistik skal:

- Opfylde internationale forpligtigelser
- Bidrage til vurderingen af bestandsstørrelser og bestandsudvikling for det det jagtbare vildt
- Sikre et pålideligt værktøj til brug for primært fastsættelse af jagttider
- Være gennemtænkt ud fra parametre som effektivitet, rimelighed, pålidelighed, brugervenlighed og driftssikkerhed, således at systemets opretholdelse kan ske med minimal omkostning for den enkelte jæger og for den statslige forvaltning
- Ansvarliggøre jægerne som aktører i forvaltning af vildtet (samforvaltning)
- Baseres på en positiv forståelse mellem myndighed og jæger for en bæredygtig forvaltning af vildtbestandene snarere end på en for jægeren negativt opfattet rapporteringsforpligtigelse, der i øvrigt bruges til at begrænse jagtudøvelsen unødigt.

Ovenstående kriterier er holdt i erindring ved vurderingen af de mulige tiltag opstillet i kapitel 3 og i arbejdsgruppens anbefalinger beskrevet i kapitel 4.

2.1 Hvilken biologisk værdi har indberetning af vildtudbytte?

Vildtudbyttestatistikken er en vigtig del af overvågningen af de jagtbare vildtarter i Danmark. For pattedyrene er vildtudbyttestatistikken den eneste årlige overvågning, mens den for fuglens vedkommende suppleres med data dels fra indsamling af vinger fra nedlagte ænder, gæs, vadefugle og måger, dels fra tællinger på udvalgte lokaliteter og tidspunkter (lokalt, regionalt og undertiden landsdækkende). Vurderingen af udviklin-

gen i vildtbestandene sker på baggrund af disse data, idet der for en del arter er en generel sammenhæng mellem udviklingen i bestanden og udviklingen i afskydningen. Afskydningstallene vil være behæftet med større usikkerhed, jo flere jægere der undlader at indberette vildtudbytte. Og når usikkerheden på afskydningstallene øges, vil det i stigende grad være nødvendigt at forvalte ud fra et forsigtighedsprincip, dvs. begrænse jagten mere end det måske ville være nødvendigt, hvis der havde været mere pålidelige data til rådighed.

Også udfra et biologisk/fagligt synspunkt er det oplagt, at en 100% indberetning bør tilstræbes i og med at den repræsentative værdi af de opfølgende spørgeskemaundersøgelser som DMU gennemfører i relation til forskellige grupper af jægere er direkte afhængig af hvor stor en andel af den specifikke jægerstype som er dækket af indberetningsgraden. DMU kan således med større sikkerhed vælge de relevante repræsentative jægere ud.

Dertil kommer, at jægerne igennem pligten til at indberette udbytte får en særlig indsigt i betydningen af deres deltagelse i monitoreringen af jagten og den påvirkning af bestandene (samforvaltning).

Vildtudbyttestatistikens differentieringsgrad

Den datamængde, der opnås ved vildtudbyttet kan inddeles i tre dimensioner: Kendskab til fordeling på vildtarter (i visse tilfælde grupper af arter, f.eks. svømmeænder, dykænder og gæs), kendskabet til nedlæggelsesstedet (i det nuværende system nedlæggelsesamt) og nedlæggelsestidspunkt (i det nuværende system jagtåret). Udbyttestatistikken kan således ses som en database, hvor man kan forbinde hver indberettende jæger med et antal nedlagt individer fordelt på arter (artsgrupper), amt og år. Dette kan i sig selv anvendes som grundlag for forvaltning, ligesom der er tradition for, at materialet anvendes til spørgebrevsundersøgelser for specifikke forvaltningsområder. Ligeledes anvendes vingeindsamlingen til at "bryde" grupperne af "Andre svømmeænder", "Andre dykænder", "Gæs" og "Måger" ned på artsniveau. Her opnås desuden kendskab til køns- og alderssammensætning, nedlæggelsessted og -tidspunkt samt jagtform.

Det er på denne baggrund relevant at drøfte, hvilken differentieringsgrad, man vælger på de tre dimensioner. Man kunne ved selve indberetningen kræve langt mere detaljeret oplysninger om både art (evt. køn og alder), sted og tidspunkt, ligesom man også modsat kunne kræve færre oplysninger – f.eks. om nedlæggelsessted, der som følge af kommunalreformen under alle omstændigheder skal revurderes (se 2.1.3). Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der bør foretages så få ændringer som muligt under hensyn til at sikre kontinuiteten og dermed anvendeligheden af data. Bortset fra nedenstående overvejelser om geografisk opdeling, anbefaler arbejdsgruppen bevarelse af den nuværende differentiering.

Vildtudbytte opfattes i forvaltningen som en indikator for bestandsstørrelser, således at ændringer i udbyttet kan ses som udtryk for en ændring i bestanden.

Det reelle udbytte vil over en periode afspejle bestanden, hvis den procentvise, jagtlige dødelighed er konstant. Dette kan ikke altid forudsættes at være tilfældet. Lovindgreb (såvel område, som tids- og metodemæssigt) vil ændre den jagtlige dødelighed, ligesom jægerne igennem deres vurdering af bestandsudviklingen kan ændre adfærd og begrænse eller øge den procentvise afskydning. Der er således to faktorer, der skal tages i betragtning, hvis det indberettede udbytte skal bruges som mål for bestanden: en "jagtfaktor" og en "jægerfaktor". Forskellige metoder anvendes til at foretage korrektioner for disse faktorer.

Det følger heraf klart, at jo højere indberetningsgrad desto større sikkerhed i vurderingen af vildtpopulationens udvikling, hvilket er af afgørende betydning for bl.a. at kunne fastsætte forsvarlige jagttider. Hvis indberetningen falder øges usikkerhed og dermed risiko for reduktion i jagttider generelt eller for arter og lokaliteter specifikt. Det ER således i jægerens egen interesse, at indberette deres vildtudbytte.

2.2 Forvaltningen af det danske vildt: Et samarbejde mellem aktører

De danske jægere har siden 1941 demonstreret en vilje til at samarbejde om, og bidrage til, sikringen af en bæredygtig vildtforvaltning i Danmark, og de danske myndigheder og forskningsinstitutioner har som forudsætning herfor helt bevidst søgt at basere vildtudbytteindberetningen på en fælles overenskomst med jægerne.

Det har for Skov- og Naturstyrelsen og DMU været vægtet højt, at de danske jægere informeres om behovet for indberetning, samt at det overfor jægeren demonstreres, hvorledes data er blevet anvendt og publiceret. Det er også denne tilgang, der har afstedkommet en hovedvægt på at udvikle oplysning og informationsaspekter, samt serviceringen af jægerne, snarere end på anvendelse af repressalier overfor ikke-indberettende jægere.

Jægerens indberetning af vildtudbytte kan motiveres enten igennem en form for tvang (stok) eller mere positiv tilskyndelse (gulerod). Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det danske system skal bygge på en kombination af de to, men at det obligatoriske, lovbundne system tilsiger en strikt forvaltning, der skal gøre det klart for jægerne, at indberetning ikke er en option, men et krav.

Indberetning er således udtryk for en dialog mellem myndighed, forskningsinstitution og den individuelle jæger, som i sig selv præsenterer en stor værdi, og som bør fastholdes ved løsning af det nuværende indberetningsproblem. Det er derfor af fortsat afgørende vigtighed, at indberetningssystemet ikke alene betragtes som en teknisk sur forpligtelse, men at det overfor den enkelte jæger understreges og påvises, at netop hans/hendes indberetning er et vigtigt bidrag i forvaltningen af den danske vildtbestand og derfor også til sikringen af en bæredygtig jagt.

Jægerens forpligtelse til at indberette vildtudbytte bør derfor afbalanceres mod Skov- og Naturstyrelsens moralske forpligtelse og interesse til at sikre en så effektiv og brugervenlig model for indberetning som mulig.

Netop med henblik på at sikre en sådan balance er det nødvendigt, at Skov- og Naturstyrelsen og DMU ”møder jægeren dér hvor han/hun færdes”, samt at jægeren har forståelse for de udfordringer/problemer der ligger i at sikre indberetning fra omkring 160.000 jægere årligt.

2.3 Elektroniske muligheder / udfordringer

Om end den elektroniske udvikling har muliggjort en videreudvikling af indberetningssystemet, er det dog et faktum, at kun ca. hver tredje danske jæger har adgang til internettet, medens det dog generelt for de danske husstande drejer sig om ca. 80 %. De danske jægere er således i gennemsnit mindre brugere af den teknologi som internettet tilvejebringer, hvilket til dels kan tilskrives den danske jægers alderssammensætning.

Uanset ovenstående præsenterer den seneste elektroniske udvikling store muligheder af relevans for vildtudbytteindberetningen, samt for den potentielle dialog herom mellem jægere, DMU og Skov- og Naturstyrelsen.

Indberetning af vildtudbytte på internettet og en eventuel etablering af et kartotek over e-mailadresser på de danske jægere kunne tilvejebringe helt nye muligheder for at udbygge dialogen mellem jægerne, DMU og Skov- og Naturstyrelsen samtidigt med, at indberetningen ville kunne kvalificeres yderligere på arter, køn, alder, jagttidspunkter, m.m. og dermed imødekomme forskningsinteresser såvel som eventuelt kommende internationale forpligtigelser.

Det kunne for eksempel overvejes, om der skal indføres et dobbeltsystem, så de jægere, der er særligt motiverede for elektronisk indberetning, og som samtidig er villig til at bidrage med flere oplysninger end dem, der kræves af det obligatoriske system, kan indberette ekstra oplysninger i så fald frivilligt – evt. med en form for belønning. En differentiering til individniveau (køn og alder), lokalitet (evt. koordinater) og nedlæggelsestidspunkt (dato og klokkeslæt) synes her som udgangspunkt relevant, ligesom der kan suppleres med yderligere oplysning om jagtform etc. Et sådant system kan ses som en slags løbende indsamling af data

på ”spørgbrevsundersøgelsesniveau”. Ud fra dette kan det vurderes i hvilket omfang det obligatoriske system på sigt kan erstattes af mere moderne systemer, uden dog at jægerinddragelselementet mistes.

Man kunne således forestille sig, at DMU kunne arbejde med en større kreds af ”kernejægere” som led i de allerede nu foretagne opsøgende undersøgelser af vildtudbyttet. Til en sådan model er dog knyttet ikke uvæsentlige metodiske problemer med henblik på at sikre at en sådan jægerskare reelt er repræsentativ for jagten på de enkelte vildtarter.

Muligheden er endvidere oplagt for bl.a. at oprette individuelle jagtjournaler på internettet, som til enhver tid vil kunne opdateres af jægeren og som på en simpel måde kunne afsendes som den årlige indberetning. Den enkelte jæger vil for eksempel også kunne få en statistik over, hvad netop han/hun har nedlagt over årene og under hvilke omstændigheder disse jagter har fundet sted (geografi, datoer, tidspunkter m.m.).

Det ligger også lige for, at jægere gives mulighed for at indberette deres vildtudbytte ved brug af telefon og SMS. Det er umiddelbart forventningen, at indberetning via telefon udgør et meget relevant alternativ eller supplement til den indberetning som i dag finder sted gennem almindelig postgang og via internettet. Der er antageligt langt flere jægere som har mobiltelefon end der er jægere som har adgang til internettet. SMS-teknologien ville også kunne anvendes den anden vej, hvorved f.eks. DMU vil kunne efterspørge mere specificeret viden, og SNS ville kunne udsende erindringsmeddelelser og andre oplysninger af relevans for jægeren.

De grundlæggende teknologier er allerede til rådighed, og Skov- og Naturstyrelsen og DMU har med henvisning til behovet for at møde jægeren hvor denne ”færdes” en interesse i, ved anvendelse af disse teknologier, at forberede en mere fleksibel vifte af indberetningsmetoder, dog således at indførelse af nye metoder ikke giver forvirring og dermed svækker det samlede system. Det er dog i den forbindelse afgørende, at mere traditionelle indberetningsmetoder ikke alene opretholdes, men også videreudvikles af hensyn til den store andel af jægerne som forventeligt ikke umiddelbart vil tage nye elektroniske værktøjer i brug. I mange år endnu vil indberetning ved udfyldelse af indberetningsskemaer i hånden og fremsendelse med almindelig post fortsætte.

2.4 Den geografiske udfordring

Vildtudbyttestatistikken er i dag baseret på indberetning på amtsniveau. Efter 2007 skal denne struktur ændres i lyset af amternes nedlæggelse, kommunernes sammenlægning og regionernes oprettelse. Regionsniveauet synes for grovmasket, medens den nye stor-kommunestruktur ud fra et fagligt synspunkt ville være et godt alternativ, idet indberetningen derved også kan kobles til bl.a. afgrødestatistik som er ordnet på kommunalt niveau. Endelig vil en kommunal struktur sikre kontinuitet i indberetningen, da den kan parres med den nuværende amtslige inddeling.

En mulighed som har været behandlet i arbejdsgruppen er en forenkling af indberetningen, således at jægeren alene oplyser, at han/hun har nedlagt vildt på Sjælland, Fyn, Bornholm eller Jylland, og at det er via de opfølgende spørgeskemaundersøgelser, at den geografiske dimension kvalificeres yderligere. Dette vil medføre et behov for en forøgelse af jægerskaren som udfylder spørgeskemaer, og er yderligere problematiseret ved en muligvis fagligt set utilstrækkelig geografisk kategorisering.

En alternativ mulighed kunne være indberetninger, som snarere følger overordnede habitattyper eller muligvis geologiske og / eller biologiske parametre. Dette kompliceres af, at de danske jagtbare vildtarter har meget forskellige habitattyper. For indberetning for terrestriske arter ville grænsedragning i til søs (f.eks. Limfjorden og bælteerne) synes relevant – modsat for vandfugle. Etablering af et internationalt anerkendt ”grit” kunne sikre kompatibilitet for trækkende arter. Det bør indgå i overvejelserne, om der (jf. 2.1.1.) kan ske en integrering af den geografiske indberetning, evt. således at der alene bliver tale om indretning af udbytte på landsniveau, subsidiært landsdele, mere subsidiært storregioner. Ved behov for yderligere differentiering suppleres for givne arter eller forvaltningsområder med spørgebrevsundersøgelser. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at der foreligger en fast, løbende strategi for gennemførelse og finansiering af sådanne undersøgelser.

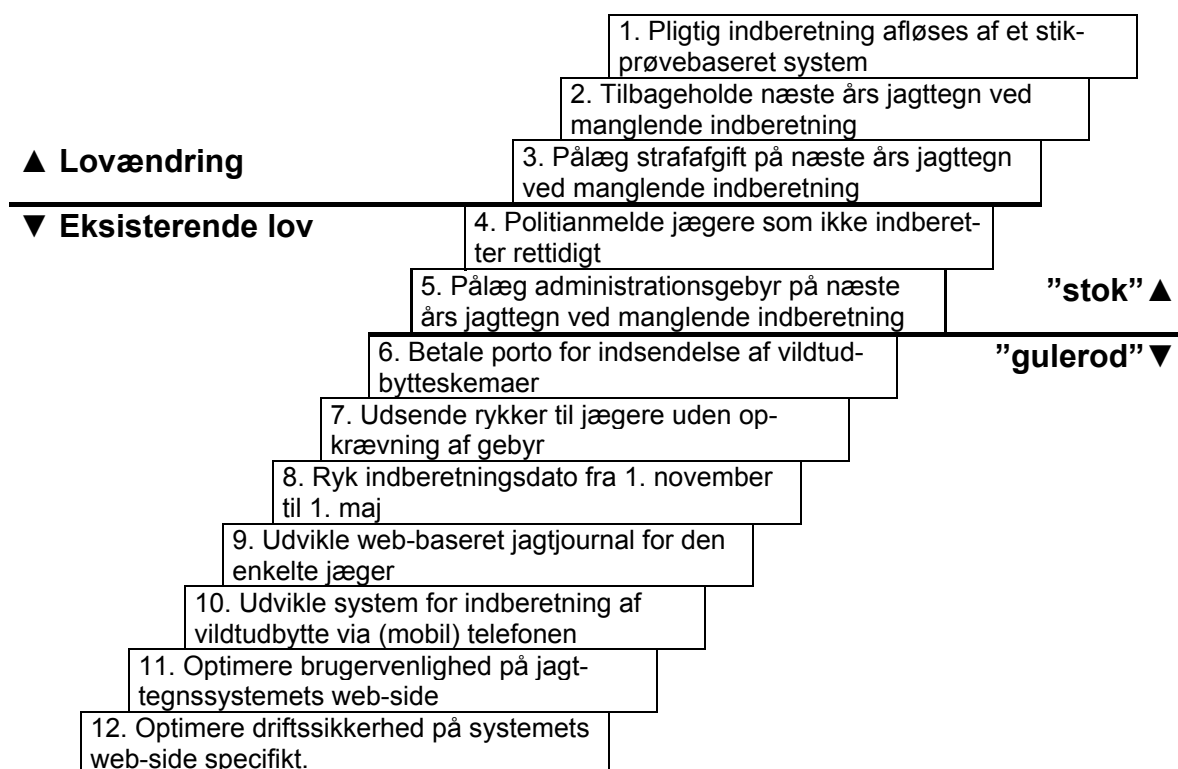
Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der derfor allerede i år (2005) bør iværksættes et arbejde, som sigter mod en afklaring heraf, således at jægerne kan informeres herom forud for jagtsæsonen 2006/07.

3. Mulige tiltag for optimering af jægernes indberetning af vildtudbytte

I det følgende præsenteres en række mulige tiltag som kan tages i anvendelse i en indsats for at sikre højere indberetningsprocenter. Jævnfør nedenstående figur er disse tiltag rangordnet efter to grundlæggende præmisser: For det første efter, hvorvidt det pågældende tiltag er betinget af ændring af jagt- og vildtforvaltningsloven, og for andet efter, hvorvidt det pågældende tiltag er et udtryk for styrkelse af repressalier overfor ikke-indberettende jægere, eller om tiltaget er udtryk for styrkelse af jægernes motivation og mulighed for at indberette så let som muligt.

Tiltagene på ”gulerodssiden” udelukker ikke tiltagene på ”stoksiden” – snarere tværtimod: Jo mere oplyste jægerne er om indberetningspligten og jo mere jægerne assisteres ved indberetningen, desto bedre begrundes det at anvende hårdere repressalier overfor de jægere som ikke indberetter vildtudbytte.

Det kan endvidere aflæses, at ingen tiltag på gulerodssiden aftstedkommer behov for lovændring, medens de tre første tiltag på stoksiden vil fordre en ændring af jagt- og vildtforvaltningsloven.

Figur 2: Oversigt over tiltag, som er vurderet m.h.p. at optimere vildtudbytteindberetningen

3.1 Stikprøvebaseret indberetning

Det opgives at inddrive vildtudbyttestatistik fra alle jagttegnsløsere. I stedet defineres en stikprøvepopulation som er statistisk tilstrækkelig stor til at kunne beregne nationale data for de enkelte vildtarter.

Det har fra mange sider – også internationalt – været argumenteret, at man burde kunne stille sig tilfreds med en 60% indberetning, idet man på den baggrund bør kunne opstille et meget sikkert statistisk materiale (som det er blevet nævnt ovenfor, er f.eks. Frankrig ved at etablere et stikprøve baseret system med kun 2.500 indberettende jægere, svarende til ca. 0,16 % af jægerskaren, hvilket arbejdsgruppen umiddelbart vurderer som helt utilstrækkeligt).

Årsagen til at den nuværende situation med en indberetningsprocent på 60 ikke er statistisk tilfredsstillende er, at de 60% indberettende jægere ikke er *udvalgt* efter stikprøvemetoder. Der er således ingen garanti for, at alle relevante aspekter og risici dækkes ind ved denne indberetning. Der er med andre ord teoretisk sandsynlighed for at visse arter eller lokalområder er enten over- eller underrepræsenteret i det foreliggende materiale. På tilsvarende vis er der risiko for at visse ”jægertyper” falder udenfor statistikken – f.eks. jægere som kun skyder sika-vildt (kun ca. 100 jægere).

Spørgsmålet om, hvorvidt man i Danmark skulle nærme sig en tilsyneladende mere traditionel stikprøvebaseret europæisk model for vurdering af vildtudbytte kan ikke umiddelbart besvares rent metodisk, idet en sådan model alt andet lige vil skulle indeholde forskellige typer og størrelser af stikprøvepopulationer, alt efter hvilke arter som søges dækkes ind ved vurderingen. En egentlig udredning vil være nødvendig for at kunne fastslå, hvor stor en stikprøvepopulation der bør være i en dansk kontekst.

Til gengæld er spørgsmålet forvaltningsmæssigt relativt nemt at forholde sig til. Såfremt udsendelse af vildtudbytteskemaer og indberetningsforpligtelsen bortfalder, vil der kunne spares en del ressourcer som i dag anvendes på udsendelse af materiale og indlæsning af data i database. Til gengæld vil der skulle afsættes ressourcer til administration af et stikprøvebaseret system, herunder til løbende og mere detaljerede validitetsundersøgelser. Afgørende er imidlertid, at overgang til et sådan system vil indebære et brud med ikke blot en globalt set unik ubrudt dataopbygning siden 1941, men også et afgørende brud med den dialog mellem jæger, myndighed og forskningsinstitution generelt, som det har taget 64 år at bygge op. Målsætningen om en sikring af en bæredygtig jagt er betinget, at af alle relevante interessenter er ansvarligt engagerede i forvaltningen af det danske vildt.

Arbejdsgruppens konklusion:

Det kan på den baggrund ikke anbefales på nuværende tidspunkt og på det foreliggende grundlag at forkaste indberetningsforpligtelsen for alle jagttegsløbere. Et videre udredningsarbejde herom bør som forudsætning for indførelse af et stikprøvesystem sikres, således at der er en klar forståelse for konsekvenserne af en sådan beslutning.

3.2 Jagttegn betinget af indberetning

I rammerne af det nuværende system vil en betingelse af jagttegnet medføre at jægere, der ikke indberetter, eller som ikke rettidigt indberetter vildtudbytte fra det foregående år vil blive sorteret fra ved udsendelse af det følgende års jagttegns girokort.

Denne model, der isoleret set vil blive opfattet som det hårdeste repressalie for den enkelte jæger, fordrer en ændring af jagt- og vildtforvaltningsloven, da der ikke i den eksisterende lov er hjemmel til at tilbageholde jagttegnet ved manglende indberetning.

Der knytter sig det forvaltningsmæssige problem til denne model, at der årligt modtages flere hundrede indberetningsskemaer, som af den ene eller anden grund er utilstrækkeligt udfyldte, beskadigede eller fremsendt med utilstrækkelig porto. Der vil umiddelbart kunne opstå tvivl om påviseligheden af om folk har indberettet vildtudbyttet eller ej, eftersom der på nuværende tidspunkt hverken udsendes kvitteringsskrivelser til de jægere som har indberettet vildt (bortset fra jægere, der indberetter via internettet og som kan printe en kvittering ud), eller rykkerskrivelser til de jægere som ikke har indberettet vildt.

Konsekvensen vil alt andet lige være, at Skov- og Naturstyrelsen vil modtage flere hundrede klager om året, som efterfølgende skal sagsbehandles.

Omvendt vil problemet delvist kunne løses ved netop at udsende rykkerskrivelse til de jægere som ikke har indberettet. En rykker vil give den pågældende jæger mulighed for at fremsende eller genfremsende vildtudbytteindberetningen. Med ca. 70.000 ikke-indberettende jægere vil denne løsning medføre en meromkostning bare til porto på ca. kr. 300.000, hvortil kommer administrationsomkostninger og ressourcer til brug for klagesagsbehandling.

Arbejdsgruppens konklusion:

Arbejdsgruppen anbefaler, at der ikke på nuværende tidspunkt tages skridt til at betinge jagttegnet med indberetning af vildtudbytte. Dette repressalie er det hårdeste for den enkelte jæger og andre tiltag bør afprøves først. Denne løsning bliver først aktuel, når de øvrige anbefalede tiltag ikke indenfor en nærmere bestemt år-række opfylder en række succes kriterier (se nedenfor i kapitel 4).

3.3 Pålæg strafafgift på næste års jagttegn

Som supplement til det eksisterende system vil denne model indebære udsendelse af en rykkerskrivelse til de jægere som ikke rettidigt indberetter vildtudbytte. Omkostninger hertil vil kunne dækkes af provenu fra en til formålet fastsat administrativ afgift.

Det er denne model som i de senere år er taget i anvendelse i Norge, efter sigende med stor succes. Man har i Norge således etableret en indberetningsprocent på 92, samt skabt et mer-provenue på Nkr. 10 millioner årligt på basis af strafafgiften i det første år, som følge af en strafafgift på Nkr 100,-pr. jæger.

Om end det positive ved denne model er, at det alene er de ikke-indberettende jægere som "strafes"/afgiftspålægges, så er der ligesom ved den foregående model et forvaltningsproblem omkring påviseligheden af at have indberettet vildtudbytte eller ej. Men også her vil denne problematik umiddelbart kunne løses ved fremsendelse af rykkerskrivelse.

Også denne model fordrer en ændring af jagt- og vildtforvaltningsloven, da der ikke i den eksisterende lov er hjemmel til at opdrive en administrativ "strafafgift" hos jægeren. Det må også afklares om skatte- og afgiftsstoppet gør denne model anvendelig, da der reelt vil være tale om en afgiftsforhøjelse for de jægere som ikke indberetter vildtudbytte.

Arbejdsgruppens konklusion:

Arbejdsgruppen anbefaler ikke, at denne model tages i anvendelse på nuværende tidspunkt. Først når de i øvrigt anbefalede tiltag er gennemført og der i øvrigt er søgt afklaring på afgiftsstoppets betydning, bør det overvejes at indføre denne ordning, såfremt en række succes kriterier for de anbefalede tiltag ikke nås (se nedenfor i kapitel 4).

3.4 Politianmelde jægere som ikke indberetter rettidigt

Efter jagt- og vildtforvaltningslovens § 54, stk. 1 nr. 1, jf. § 43, stk.1, er det strafbart ikke at indberette vildtudbytte til Skov- og Naturstyrelsen. Forudsætningen er, at Skov- og Naturstyrelsen politianmelder ikke-indberettende jægere til politiet med henblik på udstedelse af bøde. Ordningen er aldrig blevet anvendt, hvilket der er flere årsager til.

For det første har Skov- og Naturstyrelsen ikke ønsket at kriminalisere et så højt antal personer som denne mulighed lægger op til. Som tidligere nævnt vil ordningen selv ved en indberetningsprocent på 80 medfører ca. 32.000 anmeldelser om året. I 2004 ville ordningen have medført politianmeldelse af mere end 64.000 borgere. Det må også antages, at en sådan pludselig byrde på politiets skuldre ville blive dårligt modtaget og så set i lyset af politiets øvrige opgaver.

Det har i arbejdsgruppen været overvejet om det var muligt at finde et kriterium for politianmeldelse som ville medføre kun et begrænset antal politianmeldelser om året, for eksempel af jægere som i 2 eller 3 jagtsæsoner (i træk) ikke har indberettet vildtudbytte. Om end det nok er muligt, er der ingen tvivl om at antallet udfra disse kriterier stadig vil være højt, da det er tænkeligt, at det er de samme jægere som i gentagne år ik-

ke indberetter vildt. Der er på den anden side også en risiko for at forskelsbehandle borgere alt afhængig af hvilken politikreds de er tilknyttet, og alt afhængig af det kriterium som ligger til grund for beslutning om politianmeldelse.

Arbejdsgruppens konklusion:

Det kan derfor fortsat ikke umiddelbart anbefales at gøre anvendelse af denne mulighed. Såfremt det alligevel overvejes bør der defineres helt klare og utvetydige kriterier for politianmeldelse, samt indgås forhandlinger med politiet om hvorledes man fra politimyndighedens side vil stille sig overfor en sådan opgave.

3.5 Pålæg rykkergebyr ved opkrævning af efterfølgende års jagttegn.

§ 53 i Jagt og vildtforvaltningsloven gør det muligt at opkræve et rykker gebyr i forbindelse med sikring af vildtudbytteindberetningen. I årene 1985-1994 blev denne mulighed udnyttet med et gebyr på kr. 25,- som opkrævedes sammen med afgiften for det efterfølgende års jagttegn. Årsagen til bortfaldet af dette gebyr var administrative betænkeligheder, der bl.a. bestod i at føre bevis for, at en jæger reelt ikke havde opfyldt sin forpligtelse i henhold til loven i form af vildtudbytte og de klager fra jægere, der i den forbindelse opstod.

I forbindelse med bortfaldet af gebyret diskuteres, hvorvidt man på dette tidspunkt skulle iværksætte særlig rykkerprocedure og/eller udsendelse af særlig indberetningsskemaer til ikke-indberettende jægere som afløsning for det hidtidige gebyr. Men henvisning til, at man ikke på det tidspunkt var helt klar over gebyrets effekt, besluttedes det at afvente udviklingen i de følgende år. Såfremt der herefter kunne konstateres et dokumenteret fald i antallet af vildtudbytteindberetninger skulle det overvejes, om man på den baggrund skulle indføre særlig rykker eller "straffe" procedurer. Dette er ikke sket, da man bl.a. fra tidligere ændringer i indberetningssystemet havde oplevet pludselige nedgange i indberetning som efterfølgende steg igen efter nogle år.

Den ovenfor nævnte påviselighedsproblematik kan også her løses ved udsendelse af den omtalte rykkerskrivelse – og i øvrigt ved hurtig optisk læsning af modtagne indberetningsskemaer - men det er umiddelbart vurderingen, at der vil udestå nogle forvaltningsmæssige problemer knyttet til besværet med at administrere endnu en beløbsstørrelse m.m. F.eks. vil der i regnskabsmæssig sammenhæng opstå problemer i relation til de indbetalinger som finder sted gennem net-banker, hvor jægere ofte taster forkerte beløb ind eller bevidst indbetaler beløb under det påkrævne. Forskellige "tålegrænser" og administration af endnu et giroindbetalingskort vil skulle defineres og udvikles i samarbejde med IBM Danmark.

Gebyret vil kunne have en størrelse som kunne dække omkostningen ved ovennævnte forvaltningsaspekter og udsendelse af rykkerskrivelse samt dækning af porto for selve vildtudbytteindberetningen. Hvis det antages, at materiale og udsendelsesomkostning til rykkerskrivelse samt eventuelt særligt giro-indbetalingskort for det efterfølgende jagtår vil udgøre ca. kr. 15, og at porto for indsendelse af vildtudbytteskemaer er kr. 4,50 vil gebyret kunne fastsættes på følgende måde:

Rykkerskrivelse (65.000 jægere x kr. 15,-):	kr. 975.000
Betalt porto ved indberetning (130.000 x kr. 4,50)	<u>kr. 485.000</u>
Samlet omkostning ved ordning:	kr. 1.460.000

Med ca. 65.000 ikke-indberettende jægere svarer dette til et gennemsnitligt gebyr på ca. kr. 20, hvortil dog skal lægges administrative omkostninger. Taget i betragtning, at gebyret i perioden 1985 – 2001 udgjorde kr. 25, vil det ikke være urimeligt med et rykkergebyr over dette niveau, også m.h.p. at sikre den ønskede effekt. Et rykkergebyr på kr. 50 kunne være et godt udgangspunkt, men bør nærmere beregnes.

Arbejdsgruppens konklusion:

Modellen som arbejdsgruppen hermed skal anbefale, indebærer at de ikke-indberettende jægere modtager en rykkerskrivelse kort tid efter udløbet af den almindelige frist, samt oplysning om, at der, såfremt de ikke sikrer indberetning inden en nærmere kort frist, vil blive pålagt et gebyr på det efterfølgende års jagttegn.

3.6 Betale porto for indsendelse af vildtudbytteskemaer

Denne model medfører blot, at portoen til indberetning af vildtudbyttet allerede er betalt, hvorfor jægeren fritages for at skulle løse porto. I de meldinger som indkommer fra jægere til bl.a. Skov- og Naturstyrelsen i tilknytning til vildtudbytteindberetningen, er utilfredsheden med at skulle løse porto den oftest udtrykte.

En dækning af portoudgiften kan tænkes ske på 2 måder. For det første gennem en generel stigning i jagttegnsafgiften, og for det andet ved finansiering gennem det rykkergebyr som pålægges de jægere, der ikke indberetter vildtudbytte, jævnfør ovenstående afsnit 3.5. Det er her lagt til grund, at der er tale om en integreret ordning som kan finansieres ved et særligt rykkergebyr.

Muligheden for at hæve jagttegnsafgiften generelt til dækning af portoomkostningen vurderes dels ikke levedygtig på grund af det nuværende skatte- og afgiftsstop, og dels ikke god, da også de jægere som indberetter via internettet pålægges at finansiere almindelig porto for jægere der ikke indberetter via internettet.

Arbejdsgruppens konklusion:

Arbejdsgruppen skal på den baggrund anbefale, at der sikres finansiering af porto til indberetning af vildtudbytte, såfremt denne kan finansieres over det rykkergebyr som anbefales indført for de jægere, som ikke indberetter vildtudbytte.

3.7 Udsende rykker til jægere efter udløb af frist

Der udsendes ikke i dag rykkerskrivelse til jægere som ikke har indberettet vildtudbytte ved udløb af indberetningsfristen. Udsendelse af en sådan rykkerskrivelse vil have en omkostning på minimum kr. 975.000 (15 kr. x 65.000 ikke indberettende jægere). Isoleret betragtet vurderes denne mulighed ikke at være effektiv, da den ikke er koblet til et repressalie ved fortsat manglende indberetning når henset til, at bødestraf ikke i dag anvendes. Jagttegnsbudgettet giver ikke i de allernærmeste år plads til en så usikker anvendelse af jagttegnsmidlerne.

Omvendt vil udsendelse af rykkerskrivelse sammen med et koblet repressalie forventeligt kunne have ganske betydelig effekt. Det er af tidligere undersøgelser kommet frem, at mere end 30% af de ikke-indberettende jægere begrundes den manglende indberetning med forglemmelse.

Arbejdsgruppens konklusion:

Anvendelse af rykkerskrivelse skal således ses i sammenhæng med de ovenfor nævnte modeller, og bærer i givet fald arbejdsgruppens anbefaling.

3.8 Ryk frist for indberetning af vildtudbytte fra 1. november til 1. maj

Indberetning af vildtudbytte skal i dag ske inden 1. november i det efterfølgende jagtår. Som det tidligere er blevet fastslået har jægeren således 9 måneder til at indberette sit vildtudbytte. Som anført i afsnit 3.7 ovenfor er det ikke utænkeligt at den lange frist er medvirkende til, at mange jægere ganske simpelt glemmer at indberette vildt, nu hvor indberetningen ikke automatisk er koblet til betaling for det efterfølgende års jagttegn.

Der er forvaltningsmæssigt intet til hinder for at flytte indberetningsfristen frem, således at indberetningsfristen for eksempel er den 1. maj umiddelbart efter udløb af den jagtsæson som indberetningen omhandler.

Arbejdsgruppens konklusion:

En omlæggelse vil endvidere passe fint ind i den afrapportering som DMU har i relation til de løbende vingeundersøgelser. DMU vil således kunne producere en samlet afrapportering i det tidlige efterår på såvel vingeundersøgelserne som også vildtudbytteindberetningerne, hvorfor denne mulighed har arbejdsgruppens opbakning.

3.9 Udvikle web-baseret jagtjournal for den enkelte jæger

Med henblik på at hjælpe den enkelte jæger til at bogføre og indberette vildtudbytte, genoptog Skov- og Naturstyrelsen i 2004 praksis med at udsende en egentlig jagtjournal til jægerens egen løbende brug, samt satte fokus på problematikken i Vildtinformation 2005.

Der foreligger endvidere teknologisk mulighed for at etablere et internet-baseret system for jagtjournaler, hvor den enkelte jæger på baggrund af sit identitetsnummer på jagttegnet kan oprette sig selv som bruger og gives mulighed for efter hver jagt, at registrere sit udbytte i den detaljeringsgrad som han ønsker. Ved sæsonens afslutning kan han bekræfte sit udbytte og ”afsende” skemaets kerneoplysninger direkte ind i jagttegnssystemets database.

Arbejdsgruppens konklusion:

En sådan mulighed, som har arbejdsgruppens opbakning vil ikke blot gøre det lettere for jægerne at indberette, men vil også kunne give jægeren mulighed for at føre statistik over sin jagt i indeværende og tidligere år. Der vil endvidere kunne åbnes op for en to-vejskommunikation mellem jægeren på den ene side og DMU og Skov- og Naturstyrelsen på den anden side.

3.10 Udvikle system for indberetning af vildtudbytte ved brug af telefon

Skov- og Naturstyrelsen er for nærværende i dialog med firmaer som er specialiseret i denne type tjenester med henblik på at vurdere, hvilke muligheder som foreligger med den nyeste teknologiske udvikling. Den grundlæggende årsag er, at det er vurderingen at langt flere jægere er fortrolige med telefon/biltelefon end med internetbaserede løsninger.

Det er en reel mulighed at indberette via telefon – enten på selve såten eller efter jagten. Dette kan gøres på flere forskellige måder hvoraf blot skal nævnes en: Simpel indtale af udbytte på telefonen. En stemme kunne f.eks. byde den pågældende jæger velkommen og anmode om dennes identitetsnummer eller CPR nummer. Herefter behøver jægeren blot at indtale sit udbytte som svar på en række spørgsmål i relation til art og lokalitet. Hvis jægeren i forvejen har oprettet sig som bruger af systemet (via telefon eller internet), kan han begrænse spørgsmålene til kun at omfatte de relevante lokaliteter og arter. For langt de fleste jægere vil det være relevant kun at oplyse om ganske få arter og kun ét amt. Indberetningen kan således i de fleste tilfælde ske meget hurtig. Den indberetning som sker via telefon, vil endvidere kunne ”feede” direkte ind i den internet-baserede jagtjournal som omtales i afsnit 3.9.

Arbejdsgruppens konklusion:

Mulighed 3.9 og 3.10 vil gå langt i retning af at ”møde jægeren hvor han eller hun færdes”, hvorfor arbejdsgruppen som udgangspunkt anbefaler begge løsninger enten uafhængigt af hinanden eller i en integreret form. Hvor prisen for systemet naturligvis er en afgørende variabel, anbefales det dog at de første skridt i retning af en sådan elektronisk opdatering tages.

3.11 Optimere brugervenlighed på jagttegnssystemets hjemmeside

Det er fra mange jægers side blevet fremført, at Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside til brug ved indberetning af vildtudbytte ikke er tilstrækkelig brugervenlig. Det er specifikt et problem, at opsætningen indtil 1. marts 2005 har efterladt det indtryk, at kun 5 arter kan indlæses af gangen, hvorved jægeren typisk ved overgang til de 5 efterfølgende felter tror, at de først indberettede data er gået tabt. Det er de imidlertid ikke og hjemmesiden indeholder en beskrivelse af hvorledes indberetningen skal ske. Efter den 1. marts 2005 er der nu lagt yderligere 5 linier til, således at i alt 10 indberetningslinier vises.

Endvidere er det for mange jægere forvirrende, at de skal opgive et sumtal for udbyttet af arter i de enkelte amter. Dette er dog mere en service for jægeren, således at han kan kontrollere, at han har indberettet det rigtige antal nedlagt vildt.

At der kan opstå misforståelser er dog under alle omstændigheder en indikation på at siden kan gøres mere brugervenlig.

Arbejdsgruppens konklusion:

Det bør således tilstræbes at gøre det muligt at opstille en tabel som viser samtlige felter på en gang – eventuelt hele skemaet sådan som jægeren allerede kender det, samt tydeligere redegør for hensigten med sumtallene.

3.12 Optimere driftssikkerhed på jagttegnssystemets hjemmeside

Det har endvidere i løbet af 2004 været et problem, at selve hjemmesiden til brug for indberetning er ”gået ned” i flere omgange og endda i et enkelt tilfælde over 2 dage. Skov- og Naturstyrelsen har i 2004 i samarbejde med IBM Danmark og Miljøministeriets Center for Koncern Forvaltning skiftet server m.h.p. at gøre hele jagttegnssystemet mere driftssikkert. Siden da er hjemmesiden ikke gået ned.

Arbejdsgruppens konklusion:

Processen med at driftsikre hjemmesiden bør være kontinuerlig og styrelsen bør, såfremt der opstår behov, tage yderligere skridt til sikre systemets drift i forhold til de eksterne brugere – herunder jægerne.

4. Arbejdsgruppens prioriterede anbefaling

Med baggrund i ovenstående gennemgang anbefaler arbejdsgruppen en model, hvorefter der sker en skærpelse på de repressalier som rammer jægere, der ikke indberetter rettidigt, samtidigt med, at der også i relation til servicering af de indberettende jægere sker en opgradering på spørgsmålet om indberetningsmetoder.

Arbejdsgruppen lægger vægt på, at der skal ske en balanceret tilgang, således at jægerens lovfæstede forpligtelse til at sikre (højere) indberetningsprocenter ses i lyset af interessen fra myndighedernes side til i højere grad ”at møde jægeren hvor denne er”.

Helt konkret anbefales Vildtforvaltningsrådet at tage stilling til følgende model:

- Fra og med sæsonen 2006 genindføres et rykkergebyr som pålægges de jægere, der ikke indberetter korrekt eller rettidigt. Gebyret opkræves i forbindelse med indløsning af det efterfølgende års jagttegn. I løbet af 2005 opstilles klare kriterier for, hvornår indberetningspligten ikke er opfyldt med henblik på publicering i Vildtinformation 06 og på indberetningshjemmesiden.
- Fra og med 2006 skydes fristen for indberetning af vildtudbyttes frem fra 1. november til 1. maj. Det vil sige, at jægerne senest den 1. maj 2006 skal indberette vildtudbytte fra jagtåret 2005/06.
- Fra og med 2006 udsendes en rykkerskrivelse til de ikke-indberettende jægere, hvori de gøres bekendt med risikoen for at blive forelagt et rykkergebyr ved indløsning af efterfølgende års jagttegn, såfremt de ikke indberetter deres vildtudbytte indenfor en nærmere fastsat kort tidsfrist.
- Fra og med 2006 betaler Skov- og Naturstyrelsen jægerne porto for fremsendelse af vildtudbytteskemaer.
- Ovennævnte rykkergebyr skal være tilstrækkeligt stort til at dække omkostning ved udsendelse af rykkerskrivelse til ikke-indberettende jægere og administration af særligt giroindbetalingskort til dækning af gebyr + efterfølgende års jagttegnsafgift, samt til at dække omkostning ved at betale porto for de vildtudbytteskemaer som jægerne er forpligtet til at fremsende.
- Det er således en forudsætning, at udsendelse af rykkerskrivelse, pålæggelse af rykkergebyr og betaling for porto på vildtudbytteskemaer holdes udgiftsneutral ved finansiering alene gennem det opkrævede rykkergebyr.

- I løbet af 2005/06 udvikles og testes et system for indberetning af vildtudbytte via telefon, med henblik på lancering i 2006 (prisafhængigt).
- I løbet af 2005 og frem til jagtsæsonens begyndelse i foråret 2006 udvikles et system som gør det muligt for jægere at opretholde og vedligeholde jagtjournaler på internettet med henblik på videreforsendelse til Skov- og Naturstyrelsen (prisafhængigt).
- I løbet af 2005 sikres der klarhed i spørgsmålet om den geografiske dimension i vildtudbytteskemaet.
- Der lægges ikke umiddelbart op til en stramning og dermed ændring af jagt- og vildtforvaltningsloven. Denne mulighed anbefales det at holde i baghånden, såfremt ovenstående ikke medfører den ønskede effekt.
- Det grundlæggende succeskriterium for den anbefalede model er, at der senest i jagtsæsonen 2007/08 er opnået en indberetning af vildtudbytte fra mindst 80 % af jægerne.
- Beslutning om at ændre loven med henblik på at pålægge ikke-indberettende jægere en egentlig strafafgift bør først tages i anvendelse, hvis ikke succes-kriterierne til den anbefalede model opfyldes.
- Betingelse af jagttegn med rettidig indberetning af vildtudbytte bør kun tages i anvendelse som en sidste nødløsning, hvis heller ikke pålæg af egentlig strafafgift har sikret en tilstrækkelig effekt.

5. Konklusion

Danmark har siden 1941 opbygget et af verdens bedste systemer for indberetning af vildtudbytte. Denne status tilstræbes opretholdt ikke alene for traditionens skyld, men især i hensyntagen til det grundlæggende behov, der er for at sikre en fortsat bæredygtig jagt på det danske vildt. Den nuværende krise som systemet er præget af er ikke uoprettelig, men kan elimineres ved en målrettet indsats fra såvel myndigheders som også fra jægerside. Begge parter har pligt hertil. Dog hviler der et særligt ansvar på de danske jægere, der bør opretholde og pleje en selvjustits, hvor indberetning af den nedlagte vildt til stadighed er en hel naturlig del af det at gå på jagt. Det tjener hverken vildtet, jægerskaren eller den bredere danske befolkning, at der skabes usikkerhed om de danske vildtbestande. Konsekvenserne heraf kan alt andet lige være uoverskuelige og vil yderste konsekvens kunne medføre stramninger i de gældende regler for det jagtbare vildt og jagttider.